

Årsrapport 2016¹

1. Nemndas sammensetning

Følgende medlemmer av Partilovnemnda i 2016 ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 15. juni 2012: Torhild Bransdal (KrF), Asmund Kristoffersen (Ap), Liv Røssland (FrP), Paul Inge Severeide (SSB – uavhengig medlem).

Med virkning fra 1. juni 2015 overtok Eivind Smith vervet som Nemndas leder etter Ørnulf Røhnebæk.

2. Møtevirksomhet

I 2016 hadde Nemnda møter 2. mars, 1. juni, 6. oktober og 1. desember. Alle møtene ble avholdt i leide lokaler på Gardermoen. Noen vedtak ble ferdigstilt i nemndsmøtene, men de fleste er truffet etter sirkulasjon av utkast med påfølgende drøftinger per e-post. Dette har fungert tilfredsstillende.

3. Nemndas adresse, sekretariat og hjemmeside

Sekretariatsleder Tor Henriksen har vært sekretær for Nemnda i 2016. Han har kontor i lokalene til Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane (FMSF) utfører arkivtjenester og er postmottak for Nemnda. Nemnda har et eget nettsted med adresse www.partilovnemnda.no.

4. Sakstilgangen

Det følger av partiloven § 24 nr. 2 at Nemnda har følgende fem kategorier av oppgaver:

Partilovnemnda skal:

- a) tolke det aktuelle regelverket

¹ Ifølge partiloven § 26 skal Partilovnemndas årlige rapport overleveres departementet innen 1. oktober året etter. Etter avtale med departementet er årets frist utsatt til etter Nemndas møte 5. oktober.

- b) kontrollere at finansieringsbestemmelsene i loven overholdes
- c) fatte vedtak om bruk av administrative sanksjoner og inndragning av støtte
- d) avgjøre klager over vedtak om registrering, jf. § 8
- e) avgjøre klager over vedtak om tildeling av statlig støtte, jf. § 15

a) *Tolkingsuttalelser*

Nemnda har gitt fire uttalelser i 2016:

1. [Tolkingsuttalelse 7. april 2016 til Nøtterøy FrP og Arbeiderpartiet om utbetaling av statlig partistøtte ved kommunesammenslåinger.](#)

Henvendelsen vedrører partilovens regulering av utbetaling av partistøtte i tilfeller der partiledde på kommune- eller fylkesnivå ønsker å slå seg sammen i forbindelse med en kommunesammenslåingsprosess – særskilt med tanke på den pågående kommunereformen.

Av partiloven §§ 12 nr. 1 og 13 nr. 1 følger at partiorganisasjonene må være organisert i samsvar med gjeldende fylkeskommunal og kommunal inndeling for å kunne få utbetalt statlig partistøtte. I en prosess med region- og kommunereform anerkjenner Nemnda imidlertid partiorganisasjonenes behov for å kunne starte arbeidet med tilpasningen til en ny region- eller kommunestruktur før vedtak om sammenslutning har trådt i kraft.

For å bevare sin rett til partistøtte kan partiledde likevel ikke slå seg sammen før det er truffet endelig vedtak om sammenslåing av vedkommende kommuner etter reglene i lov av 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova). Partiledde som slår seg sammen etter dette tidspunktet vil beholde sin partistøtte selv om den nye organisatoriske strukturen foreløpig ikke gjenspeiler den faktiske fylkeskommunale og kommunale inndelingen. Fram til første valg som er tilpasset ny struktur vil støtten bli beregnet på grunnlag av de fusjonerte partileddenes samlede stemmetall ved siste valg.

På den annen side må partistrukturen være tilpasset ny region- og kommunal inndeling senest ved første søknad om partistøtte etter etableringen av ny region eller kommune.

Uttalelsen ble sendt til alle de registrerte politiske partienes hovedorganisasjoner.

2. [Tolkingsuttalelse 4. november 2016 til MDG, om innsamlinger via SMS eller liknende omfattes av partilovens forbud mot anonyme gaver, jf. partiloven § 17 nr. 1.](#)

Et sentralt punkt i uttalelsen gjelder hvorvidt slike innsamlinger inngår i de unntak som må antas å gjelde på grunnlag av forarbeidenes merknader til paragrafen («alminnelige bidrag gitt i lotterier, bøsseinnsamlinger, «kronerullinger» på medlemsmøter og liknende», NOU 2004: 25 kapittel 6).

Anonymitetsprinsippet i loven ivaretar viktige hensyn i systemet for åpenhet og kontroll med partifinansieringen. Nemnda konkluderte derfor med at partier og partiledde som velger å benytte innsamling via SMS eller andre liknende plattformer, må sørge for at givere spores opp og identifiseres. Bare sporing av givere kan etablere den nødvendige sikkerhet for at givere som bidrar med gaver ut over lovens terskelverdier, kan identifiseres særskilt.

Spørsmålet om den teknologiske utviklingen og framveksten av nye plattformer for innsamlinger skulle gjøre det ønskelig å utvide adgangen til å motta anonyme bidrag, bør eventuelt utredes nærmere med sikte på regulering i lov eller forskrift. Uttalelsen ble sendt til alle de registrerte politiske partienes hovedorganisasjoner.

3. [Tolkningsuttalelse 20. desember 2016 til SSB, om pensjonsforpliktelser og ulike former for kortsiktig gjeld kan unntas rapportering.](#)

Mer spesifikt gjaldt saken om normal kortsiktig leverandørgjeld på forretningsmessige betingelser, pensjonsforpliktelser og skyldige offentlige avgifter og skatt kan unntas rapportering, slik SSB hadde oppgitt i veiledningen til den årlige økonomirapporteringen for regnskapsåret 2015.

Nemnda kan ikke se at det foreligger gode reelle argumenter for å unnta disse postene fra den årlige økonomirapporteringen. Inkludering bidrar tvert imot til å gi et mer dekkende, helhetlig bilde av partier og partiledes økonomiske stilling.

Partilovforskriften § 3-7 viser hvordan balansen skal stilles opp, herunder punkt 4 der pensjonsforpliktelser, og punkt 5 der kortsiktig leverandørgjeld og kortsiktig gjeld som skyldige offentlige avgifter inngår.

4. [Tolkningsuttalelse 20. desember 2016 til SSB, om lån og «bidragslån» etter partiloven § 18 nr. 4 skal rapporteres under valgkamp.](#)

Etter SSBs skjønn faller avtalefestede lån gitt på «normale markedsmessige betingelser» utenfor definisjonen av bidrag i partiloven § 19 nr. 3 da de ikke gis vederlagsfritt og skaper gjeld for parti eller partiled. SSB ba spesifikt om å få avklart hvorvidt lån med avtalt innfrielse gitt i løpet av valgkampperioden, skal innberettes etter lovens § 18 nr. 4.

Nemnda viser til at lånets «markedsmessige» karakter må vurderes i lys av rentenivå, tilbakebetalingsplikt og sikkerhet. Både låneopptak uten ubetinget betalingsplikt, og lån til et rentenivå som ligger under det som til enhver tid kan betegnes som normal bankrente, må regnes som rapporteringspliktige bidrag såfremt terskelverdien i partiloven § 18 nr. 4 er overskredet. Hele lånebeløpet skal innrapporteres.

c) Vedtak om avkortning av partistøtte og vedtak om formell advarsel

SSBs rapport Partifinansiering – regnskapsåret 2015

Nemnda mottok 22. september 2016 melding fra Statistisk sentralbyrå (SSB) om at antall innberetningspliktige partier og partiled i 2016 var beregnet til 3456, fordelt på 18 registrerte partier. SSB opplyste

- at 299 aktive partier og partiled per 21. september ikke hadde sendt inn inntekts- og kostnadsoversikt for regnskapsåret 2015,
- at SSB hadde mottatt rapport fra 89 partier og partiled etter 6. juni 2016, og
- at 31 partiled på bakgrunn av opplysninger bl.a. fra partienes hovedorganisasjon og fra kontaktpersoner ble ansett som inaktive eller nedlagt (vedlegg).

Vedtak om avkortning

Etter en gjennomgang av opplysningene fra SSB ble det i oktober og november sendt varsel om mulig vedtak om avkortning av partistøtte til 180 partier og partiledde. Samtidig ble en rekke saker henlagt uten at varselbrev fordi det aktuelle partiledet ikke hadde stilt liste og derfor heller ikke hadde fått stemmer ved kommune- og fylkestingsvalget i 2015. Oppnådde stemmer ved siste valg er grunnlaget for partistøtten.

For to partiledde fant Partilovnemnda at det forelå så gode og unnskyldelige forklaringer vedrørende manglende registrert innberetning at saken måtte henlegges. Til følgende 178 partiledde som ikke hadde levert rapport over inntekter og kostnader for regnskapsåret 2015 traff Nemnda vedtak om avkortning av statsstøtte i 2016:

Arbeiderpartiet (15):

Hemsedal Arbeidarparti
Norrdal Arbeidarparti
Gjemnes Arbeidarparti
Snillfjord Arbeiderparti
Osen Arbeiderparti
Vevelstad Arbeiderparti
Hattfjelldal Arbeiderparti
Dønna Arbeiderparti
Sørfold Arbeiderparti
Steigen Arbeiderparti
Tjeldsund Arbeiderparti
Værøy Arbeiderparti
Flakstad Arbeiderparti
Bø Arbeiderparti
Øksnes Arbeiderparti

Demokratene i Norge (10):

Demokratene i Norge Østfold
Demokratene i Norge Nesodden
Demokratene i Norge Aust-Agder
Demokratene i Norge Vennesla
Demokratene i Norge Songdalen
Demokratene i Norge Sør-Trøndelag
Demokratene i Norge Trondheim
Demokratene Rissa
Demokratene i Norge Nord-Trøndelag
Demokratene Unge i Hordaland

Høyre (9):

Rennebu Høyre
Åmot Høyre
Sør-Fron Høyre
Eidfjord Høyre

Stordal Høyre
Halsa Høyre
Osen Høyre
Karlsøy Høyre
Kvalsund Høyre

Kystpartiet (18):

Kystpartiet
Kystpartiet i Østfold
Kystpartiet i Fredrikstad
Kystpartiet i Oslo
Kystpartiet i Buskerud
Kystpartiet i Troms
Kystpartiet i Tromsø
Kystpartiet i Kvænangen
Kystpartiet i Finnmark
Kystpartiet i Vardø
Kystpartiet Alta
Kystpartiets Ungdom
Kystpartiets Ungdom i Østfold
Kystpartiets Ungdom i Oslo
Kystpartiets Ungdom i Vestfold
Kystpartiets Ungdom i Rogaland
Kystpartiets Ungdom i Hordaland
Kystpartiets Ungdom i Troms

Miljøpartiet De Grønne (23):

Miljøpartiet De Grønne Sarpsborg
Miljøpartiet De Grønne Rakkestad
Miljøpartiet De Grønne Trysil
MDG Åmot/Stor-Elvdal
Miljøpartiet De Grønne Nordre Land
Miljøpartiet De Grønne Gol

Miljøpartiet De Grønne Øvre Eiker
Miljøpartiet De Grønne Hof
Miljøpartiet De Grønne Bamble
Miljøpartiet De Grønne Vest-Telemark
Miljøpartiet De Grønne Lister
Miljøpartiet De Grønne Flekkefjord
Miljøpartiet De Grønne Vennesla
Miljøpartiet De Grønne Hægebostad
Miljøpartiet De Grønne Kvinesdal
Miljøpartiet De Grønne Hå
Miljøpartiet De Grønne Gjesdal
Miljøpartiet Dei Grøne Tysnes
Stryn Miljøpartiet De Grønne
Hemne Miljøpartiet De Grønne
Miljøpartiet De Grønne Gildeskål
Miljøpartiet De Grønne Skånland
Grønn Ungdom Nord-Trøndelag

Norges Kommunistiske Parti (4):

Nordland distrikt av NKP
Senja Kommunistlag Tranøy
Ungkommunistene i Norge
Ungkommunistene i Oslo

Partiet De Kristne (17):

Partiet De Kristne Drammen
Partiet De Kristne Ringerike
Partiet De Kristne Øvre Eiker
Partiet De Kristne Nedre Eiker
Partiet De Kristne Tønsberg
Partiet De Kristne Lyngdal
Partiet De Kristne Rogaland
Partiet Dei Kristne Tysvær
Partiet De Kristne Vågsøy
Partiet De Kristne Levanger
Partiet De Kristne Vefsn
Partiet De Kristne Gildeskål
Partiet De Kristne Vestvågøy
Partiet De Kristne Troms
Partiet De Kristne Kautokeino
Partiet De Kristne Alta
Partiet De Kristne Sør-Varanger

Pensjonistpartiet (13):

Østfold Pensjonistparti

Sarpsborg Pensjonistparti
Rygge Pensjonistparti
Farsund Pensjonistparti
Søgne Pensjonistparti
Haugesund Pensjonistparti
Bergen Pensjonistparti
Pensjonistpartiet i Møre og Romsdal
Molde Pensjonistparti
Hitra Pensjonistparti
Pensjonistpartiet Leksvik
Nordland Pensjonistparti
Steigen Pensjonistparti

Piratpartiet (12):

Piratpartiet Østfold
Piratpartiet Akershus
Oslo Piratparti
Piratpartiet Oppland
Piratpartiet Vestfold
Piratpartiet Vest-Agder
Piratpartiet Kristiansand
Rogaland Piratparti
Piratpartiet Hordaland
Møre og Romsdal Piratparti
Akershus Unge Pirater
Unge Pirater Vest-Agder

Rødt (14):

Rødt Oppegård
Rødt Lørenskog
Rødt Hamar
Gran Rødt
Rødt Øvre Eiker
Rødt Nedre Eiker
Rødt Tjøme
Rødt Grimstad
Rødt Osterøy
Rødt Ålesund
Rødt Verdal
Rødt Leirfjord
Vestvågøy Rødt
Rødt Harstad

Samfunnspartiet (2):

Samfunnspartiet

Samfunnspartiet i Nordland

Senterpartiet (5):

Flå Senterparti

Tysvær Senterparti

Høyanger Senterparti

Osen Senterparti

Kautokeino Senterparti

Sosialistisk Venstreparti (6):

Sarpsborg SV

Løten SV

Vågå SV

Stryn SV

Vardø SV

Kautokeino SV

Venstre (30):

Hvaler Venstre

Venstre Marker

Trøgstad Venstre

Sør-Odal Venstre

Nord-Fron Venstre

Øyer Venstre

Venstre Flå

Modum Venstre

Nedre Eiker Venstre

Hurum Venstre

Eidfjord Venstre

Sande Venstre

Stranda Venstre

Haram Venstre

Surnadal Venstre

Skaun Venstre

Frosta Venstre

Grong Venstre

Høylandet Venstre

Leirfjord Venstre

Nesna Venstre

Lurøy Venstre

Balsfjord Venstre

Vardø Venstre

Kautokeino Venstre

Nordkapp Venstre

Karasjok Venstre

Sør-Varanger Venstre

Østfold Unge Venstre

Vest-Agder Unge Venstre

I tillegg fikk Gamvik Høyre og Sogn og Fjordane SU, som var meldt inaktive eller nedlagt men likevel hadde oppnådd stemmer ved valget i 2015, tilsendt varsel om mulig avkortning av partistøtte dersom de ikke kunne sannsynliggjøre sin status som ikke rapporteringspliktige. Begge fikk vedtak om avkortning av partistøtten.

Brudd på revisorplikten

Nemnda fattet [17. juni 2016 vedtak om å avkorte all statlig partistøtte for 2016 som ennå ikke var utbetalt til Demokratene i Norge](#) for brudd på revisorplikten ifølge partiloven § 21 a nr. 1. Informasjon fra tillitsvalgte i partiet og i Partirevisjonsutvalgets (PRU) rapport fra et særskilte kontroll- og veiledningsoppdrag gjennomført i 2015/2016, jf. partiloven § 24 nr. 4 og nr. 5 (se under pkt. 5 Andre saker) viste klart at innberetningen av partiets økonomi for regnskapsåret 2014 var avgitt uten at det var utført revisjon av statsautorisert revisor. Også i 2015 fikk partiet avkortet sin partistøtte for et tilsvarende brudd ved økonomi-rapporteringen for 2013. Nemnda viste blant annet til at partiet selv ikke etter omfattende offentlig finansiert veiledning hadde vært i stand til å få slik orden i sine regnskaper at det hadde vært mulig å innfri lovens revisjonskrav.

Med dette som bakgrunn fant Nemnda det også nødvendig at partiet la frem dokumentasjon som kunne bekrefte at partilovens krav om revisjon var oppfylt ved økonomirapporteringen

for regnskapsåret 2015. Etter å ha mottatt varsel om mulig vedtak om avkortning fra Nemnda, la partiet fram revisorberetning for 2015 og erklæring fra registrert revisor der det vises til at regnskapet oppfyller kravene i partiloven kapittel 4. Revisor viser imidlertid til at revisjonen ikke var utført før innberetningen av økonomirapporten ble innsendt og først var utført i november 2016 – altså etter lovens frist. Partilovnemnda fattet derfor [8. desember 2016 vedtak om å avkorte partistøtten i 2017 med 10 prosent for brudd på partilovens revisorbestemmelse](#). En mildere reaksjon en tidligere ble gitt da det faktisk var inntrådt en forbedring og partiet hadde signalisert at det heretter ønsket å innrette seg etter det offentlige regelverket vedrørende partistøtte.

Vedtak om formell advarsel

I tilknytning til den årlige økonomirapporteringen ble varselbrev om mulig vedtak om formell advarsel for brudd på fristbestemmelsen i § 18 nr. 2 i oktober sendt ut til 34 partier og partiledde som hadde levert sin inntekts- og kostnadsrapport mellom 15. juni og 5. oktober 2016. Nemnda fant ikke noen av forklaringene tilfredsstillende og traff vedtak om formell advarsel for alle som hadde overskredet tidsfristen innenfor det angitte tidsrommet.

Selv om 96 prosent av innberetningene ble levert elektronisk, informerte SSB også i 2016 om at signaturbestemmelsen i § 21 nr. 2 ikke har blitt oppfylt i enkelte tilfeller der papirskjema var benyttet. Ifølge SSB var kun én rapport innsendt helt uten signaturer, mens fire var innsendt med bare én signatur. De fem partileddene mottok varselbrev om mulig sanksjon om formell advarsel. Nemnda besluttet å følge praksis om formell advarsel for førstegangsregelbrudd av mindre omfang, jf. § 28 nr. 1 annet punktum, til et partiledde som per 14. november 2016 fortsatt manglet begge signaturer eller som ikke hadde signalisert at signaturer ville bli ettersendt.

Parti og partiledde som mottok varselbrev om mulig formell advarsel ble informert om at vedtaket ville innebære at de får en form for ”prøvetid” de neste to årene, og at nye overtredelser i løpet av prøvetiden kan bli sanksjonert strengere enn ved et førstegangsregelbrudd (herunder avkortning av hele eller deler av den offentlige partistøtten). Hvilende advarsler er registrert i et register hos Partilovnemnda.

Etnedal Venstre, som var registrert i dette registeret med en formell advarsel gjeldende for 2016, overtrådte igjen samme eller tilsvarende bestemmelse. På denne bakgrunn vedtok Nemnda avkortning av 50 prosent av den statlige partistøtten for 2017.

Brudd på bestemmelsen om rapportering av bidrag mottatt ved valg

[MDG](#), [MDG Rogaland](#), [Vest-Agder SV](#), [Oslo SV](#), [PDK Møre og Romsdal](#), [Drammen Sp](#) og [Sarpsborg KrF](#) fikk alle vedtak om formell advarsel for brudd på partiloven § 18 nr. 4 om frist for særskilt innberetning av bidrag over 10.000 kroner som ble mottatt ved valget i 2015. Enkelte rapporterte opptil flere måneder etter at valget var avholdt. Begrunnelsene for sen rapportering viste til manglende kunnskap om regelverket, manglende oversikt over innbetalinger, hektisk valgkamperperiode og bruk av betalingsløsninger som ikke er tilpasset slik at innberetningsfristen faktisk kan overholdes.

Nemnda har lagt vekt på at formålet med den særskilte rapporteringen er at bidragene skal være kjent for offentligheten på den tiden informasjonen er mest relevant. Nemnda påpekte samtidig at det var første gang bestemmelsen om særskilt rapportering gjaldt ved et kommune- og fylkestingsvalg, og at tilsvarende forhold vil kunne medføre avkortning av statsstøtten ved senere anledninger.

d) Klager på vedtak om registrering, jf. § 8

Nemnda behandlet to saker i denne kategorien i 2016. Begge gjaldt Partiregisterets vedtak om å nekte å registrere registermeldinger om hvem som er medlem av utøvende organ i Demokratene i Norge, jf. partiloven § 6 nr. 1. Begge klagen kom åpenbart som resultat av intern fraksjonsstrid og ble framsatt av de ulike sidene i konflikten.

I en av sakene hadde Partiregisteret nektet å godkjenne registermeldingen da det ikke var samsvar mellom meldingens innhold og den styresammensetningen som framgikk av protokollen fra det årsmøtet der styret ble valgt. [Nemnda tok ikke klagen til følge.](#)

I den andre saken hadde Partiregisteret nektet å godkjenne registermeldingen da det var uklart om innkallingen til det ekstraordinære landsmøte der de valg som meldingen var basert på, hadde skjedd i samsvar med partiets vedtekter. Nemnda fant i tillegg at det forelå uklarheter rundt styresammensetning og den faktiske gjennomføringen av landsmøtet. [Klagen ble ikke tatt til følge.](#)

e) Klager på vedtak om tildeling av statlig partistøtte, jf. § 15.

Fylkesmannen stanset utbetalingen av statlig partistøtte for 2015 til 1) Felleslisten Selbu Sp, Selbu KrF, Selbu Venstre, 2) Rana Venstre, 3) Kystpartiet i Rogaland og 4) Solidaritetslista av SV, Rødt og Uavhengige i Ringerike.

Vedtakene ble påklaget til Partilovnemnda i tidsrommet 24. februar til 30. mai 2016. Tre av sakene gjaldt brudd på partiloven § 12 nr. 6 og § 13 nr. 5 om at søker om statlig støtte minst én gang i året skal gi fylkesmannen opplysninger om hvilken bankkonto utbetalingen skal skje til før støtten kan utbetales. Den fjerde saken gjaldt brudd på partiloven § 13 nr. 4 om at felleslister utelukkende kan bestå av registrerte politisk parti.

[Felleslisten i Selbu](#) viste til at kontoinformasjonen var bekreftet for tre av de fire partiledde som inngikk i listen, men argumenterte med at regelverket framstår som uklart når det samtidig stiller krav til bekreftelse av informasjon fra selve felleslisten. Både Fylkesmannen og Partilovnemnda hadde forståelse for argumentet, og klagen ble tatt til følge. Samtidig påpekte Nemnda at lovgrunnlaget – riktig forstått – er entydig og godt begrunnet og at plikten til jevnlig å bekrefte/oppdatere informasjonen bidrar til å sikre at statsstøtten går til korrekt mottaker.

[Rana Venstre](#) viste til at informasjonen fra Nordland Venstre om søknadsprosedyren ikke hadde nådd fram på grunn av feil e-post adresse. Her fastholdt Nemnda at Fylkesmannen

hadde oppfylt sin informasjonsplikt i sin kontakt med fylkesleddet, og at det er partiledets eget ansvar å være kjent med og etterfølge partilovens bestemmelser.

Fylkesmannens avslag var også begrunnet med at det ifølge punkt 3 i rundskriv H-4/16 fra KMD ikke er hjemmel til å utbetale partistøtte for tidligere valgperioder. Til dette konstaterer Nemnda at behandlingen av en klagesak lett kan strekke seg inn i påfølgende kalenderår. Partilovens bestemmelser om klagerett innebærer derfor at Nemndas vedtak til gunst for klageren skal følges selv om resultatet skulle være at partiledd mottar støtte som normalt skulle ha vært utbetalt i løpet av foregående år.

Også i klagesaken fra Kystpartiet i Rogaland fastholder Nemnda at fylkesmannen hadde oppfylt sin informasjonsplikt, og at misforståelser og sykdom hos sentrale tillitsvalgte ikke er tilstrekkelig grunn til å godta klagen.

Etter en skjønnsmessig vurdering fastsatte Nemnda avkortningen for partiledd som i 2015 ikke hadde bekreftet kontoopplysningene i samsvar med gjeldende bestemmelser, til 10 prosent av statsstøtten.

Fylkesmannen hadde utbetalt støtte til [Solidaritetslista i Ringerike](#) i de tre første årene av valgperioden. For det fjerde året i valgperioden ble det avdekket at listen ikke besto bare av registrerte politiske parti. Siden utbetalingene dermed hadde skjedd på feilaktig grunnlag, støttet Nemnda derfor som utgangspunkt Fylkesmannens avslag på støtte for det siste året av valgperioden (2015). Men siden listen i god tro hadde budsjettet og lagt opp sin aktivitet i tillit til at den ville motta tilsvarende støtte som i de tre forutgående årene, fant Nemnda at et annet resultat vanskelig kunne fastsettes for 2015, da negativt vedtak først ville bli truffet etter at virksomhetsåret var avsluttet. Klagen ble derfor tatt til følge.

5. Andre saker

Partilovnemnda ga 22. juni 2015 Partirevisjonsutvalget i oppdrag å gjennomføre særskilt kontroll av Demokratene i Norge og dets etterlevelse av pliktene i partiloven kapittel 4, og samtidig gi veiledning i tilknytning til disse pliktene, jf. partiloven § 24 nr. 4 og nr. 5.

[PRU avga rapport til Nemnda 29. februar 2016](#). Rapporten viser at partiene «Demokratene i Norge» og «Demokratene» så ut til å ha levd side om side med til dels sammenblandet økonomi gjennom flere år. PRU anbefalte derfor at «Demokratene» vedtok å overføre virksomhet og gjeld til Demokratene i Norge fra og med 1. januar 2013, og at partiet ble formelt avvirket pr. 31. desember 2012. Med dette som forutsetning skisserte PRU hvordan nye regnskaper kunne utarbeides for perioden 2012-2014, godkjennes på årsmøte i 2016 og gi grunnlag for revisorgodkjenning. PRU antok så at regnskap for 2015 kunne føres på grunnlag av de revisorgodkjente regnskapene for de foregående år. Dermed ville det også bli mulig å oppfylle partiloven § 21 a om revisjonsplikt.

Samtidig avdekket kontrollen store svakheter i interne rutiner, svak og manglende dokumentasjon samt tilsynelatende utstrakt bruk av midler til private formål, særlig i Demokratene for årene 2010 og 2011. Misbruket kunne omfatte beløp i hundretusen

kronersklassen og flere sentrale tillitsvalgte. På dette grunnlag anmeldte 19. april 2016 partiet og/eller noen av deres tillitsvalgte til Agder politidistrikt for mulige brudd på straffeloven § 324 om underslag og/eller § 325 om grovt underslag.

Etter PRUs oppfatning forelå det ikke indikasjoner på kritikkverdig opptreden fra tidligere eksterntrevisorer. Rapport til Finanstilsynet var derfor ikke aktuelt.

Deltakelse på møter

Nemndas leder og sekretariatsleder deltok i fellesmøte i Oslo mellom departementet, FMSF og SSB 12.-13. januar 2016.

Nemndas leder og sekretariatsleder deltok i fellesmøte i Gloppen mellom departementet, FMSF og SSB 20.-22. juni 2016.

Nemndas sekretariatsleder deltok i fellesmøte i Flåm mellom departementet, FMSF og SSB 24.-26. oktober 2016.

Nemndas sekretariatsleder deltok i november på regionale informasjonsmøter med de politiske partiene i Alta, Tromsø, Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand og Oslo. Nemndslederen deltok i enkelte av disse møtene.

Oslo, 9. oktober 2017